

Zavistna Urša

Dobra prijatelj

Vinko in Ksaver sta bila sinova dveh sosedov. Očeta obeh sta bila bogata kmeta. Ksaver je še imel tri sestre, Vinko pa je bil edinec. Ksaverjev oče, Kolmanko, je bil precej domišljav zaradi velike posesti in polne denarnice. Čeravno ni imel dosti soli v glavi, je vendar povsod hotel imeti prvo besedo. Dasi jo je že večkrat izkupil, se ni hotel spametovat. Če mu je kdo rekel »gospod«, je mogel dobiti od njega vse, kar je hotel. Kmetško obleko je omalovaževal in če ga je kdo ob nedeljah videl, je mislil, da vidi kakega meščana.

Sosed Legan pa je bil njegovo nasprotje. Prekašal je Kolmanka z bogastvom, ki si ga je večidel pridobil s pridnim delom. Po svoji postavi je na prvi pogled delal vtis omejenega človeka, toda kdor se je z njim razgovarjal, je bil presenečen. Že nekaj let sem je bil najvplivnejši mož v vasi. Bil je oče vdov in sirot.

Sinova sta bila pravi podobi svojih očetov. Ksaver je bil jezljiv, razburljiv, ošaben in častihlepen, Vinko pa je bil skromen, pameten in marljiv.

Dasi sta bila po značaju različna, sta vendar bila dobra prijatelja. Vinko je bil v šoli prvi. V računstvu, čitanju in pisanju ga ni nihče prekašal. Zaradi svojega mirnega vedenja je bil učiteljev ljubljenec. Tudi g. katehet ga je imel zelo rad.

Ksaver je bil v računstvu slab. Samo v prapovpisu je bil boljši od Vinka. Zaradi neznanja bi bil često zaprt po šoli, če mu Vinko ne bi pomagal.

Ksaver bi bil popolnoma samemu sebi prepuščen, če se Vinko ne bi zavzel zanj. Tako sta bila oba otroka ko dva brata. Vedno sta bila skupaj. Vinko je nehote in nevede vplival na Ksaverja.

Ljudje so navadno rekli: »Kjer je Vinko, tam je tudi Ksaver.«

Urša

Uršin oče je bil okrajni načelnik. Družino je spremljala nesreča. Urša je dobila za moža nekega lopova, ki je ob prvi priliki pobasal dragocenosti in denar ter izginil. Oče se je ustrelil, mati pa od žalosti umrla. Urša je podedovala nekaj denarja. Kupila si je bajto na koncu vasi in je tam živela že nekaj desetletij.

Urša je spočetka šivala obleke. Ko pa ji je vid opešal, je morala prenehati s tem delom. Sedaj je nataknila košaro na roko in šla od hiše do hiše prosjačit. Radi nesreč je bila

trda in zagrenjena. Često je zmerjala, godrnjala, celo preklinjala.

Bila je tako neznosna, da je nihče ni maral. Povsod so ji hitro dali kako malenkost in so se je skušali čimprej iznebiti. Urša za prežete dobrote ni bila hvaležna. Ljudi je sovražila, zlasti bogate. Bila je zavirljiva in če je le mogla, je rada komu škodila. Dobila je ime »zavistna Urša«. Kjer je mogla povzročiti kak prepir, se je podvzivala, da ga je čimprej ustvarila. Piko je imela predvsem na sosede, ki so živeli v lepem miru.

Sedaj si je hotela privoščiti Kolmankove in Leganove. Ni mogla prenašati tega, da so živeli v tako lepem miru. Sklenila je, da bo prijateljstvu naredila konec.

Kolmanko je ravno prišel iz hleva, ko se mu je Urša hinavsko prismejajala nasproti. Mož ni bil skop in ji je dal lep kos kruha in novce.

»Tako, Bog ti blagoslovi oboje!« je dejal. »Ko boš šla mimo cerkve, stopi noter in zmoli zame dva očenaša.«

»Oho, Kolmanko, ti bi rad naredil iz mene kako pobožnjačo. Veš, jaz nisem za to. Jaz ne delam tako ko vaša soseda, ki v cerkvi zavija oči, zunaj pa opleta z jezikom ko krava z repom. Ali še ne veš, kaj je govorila o tebi?«

Kolmanko je prisluhnil. »Kako bi mogel vedeti, kaj ženske čvekarijo. Sicer pa kdo ve, ali je res kaj govorila!«

»Pri moji duši, jaz ne lažem!« je odvrnilo ženšče in si položilo desnico na srce. »Jaz ti povem čisto resnico. Leganovka je rekla, da si si ti tvojo nedeljsko obleko pri judu izposodil in da je tvoj fant tako neumen, da še tega ne ve, da je dvakrat dve štiri. Seveda sin ne more biti pametnejši ko oče.«

»Kaj, tako je govorila Leganovka?«

»Da!« je prikimala brezzoba Urša. »Lahko vprašaš. Saj že vrabci čivkajo o tem. In še to je rekla, da bo že naredila konec tvojemu ponosu. Vse to mi je povedala in jaz sem prihitela sem, da bi ti vse povedala.«

Kmet je vzkipeł. Poklical je hlapca in mu naročil:

»Poženi to bablje od hiše!...«

Urša ni čakala, da bi hlapec izvršil povelje. Tako naglo je odšvedrala, kakor da bi ji gorelo za petami.

Na ulici je zagledala otroke, ki so hiteli iz šole. To jo je odvrnilo od namere, da bi šla h Leganovim obrekovat Kolomanka. Bala se je, da bi jo otroci napadli s kamenjem, zato je zavila v drugo smer in jo brusila proti domu.

Prepir

Minulo je nekaj let, a Urša še ni našla prave prilike, da bi nasitila svojo maščevalnost.

Vinko in Ksaver sta medtem dorasla in sta bila godna za ženitev.

Ksaverjev oče je nenadoma umrl; padel je z voza in si zlomil tilnik. Ko so minuli meseci žalovanja, se je sin oženil. K hiši je pripeljal Puharjevo Trezo, in sicer po nasvetu klepetave Urše.

Treza je bila oseba, ki se je Urši zdela primerna za izvedbo njenega načrta. Bila je naduta, samovoljna ženska. Ker za delo ni bila, je bil Ksaver kmalu nezadovoljen z njo. Nekega dne je bila Treza sama doma. V sobo je nenadoma stopila Urša.

»Dober dan, Treza!« je priliznjeno pozdravila. »Kaj pa se je zgodilo, da tako temno gledaš?«

»Eh, kaj! Mož me je razjezil. Venomer me zmerja, da je kar grdo. Če bo še naprej trajalo, mu bom ob prvi priliki ušla.«

»Tega ne smeš storiti. Jaz ti bom pomagala, da si boš spet pridobila možovo naklonjenost. Jaz vem, kdo mu je zmešal glavo. Sosedova Lenčka. Ali nisi opazila, kako često zahaja mož k sosedovim in kako dolgo se mudi pri njih?«

»Saj res!« je prikimala žena. »Toda kako ga naj odvrnem od sosedovih?«

»Začni prepir in s tem bo konec prijateljstva.«

(Dalje sledi)

SMEJTE SE!

Papež Aleksander

Papež Aleksander je bil zelo radodaren in čim višjih dostojanstev je bil deležen, tem večje dobrote je delil revežem. Sam o sebi je dejal: »Dokler sem bil škof, sem bil bogat, kot kardinal sem obubožal, kot papež pa sem popoln berač.«

Dobrosrčni ljudje

Potnik (pride na gostilniški vrt, ki je poln pivcev): »Gospod krčmar, kaj pa obhajate danes, da imate toliko gostov?«

Krčmar: »Veste, stvar je ta: pred dvema tednoma mi je pogorela hiša v vinogradu in sedaj prihajajo ljudje pit, da bom lažje postavil novo hišo.«

V šoli

Učitelj: »Ali je naša zemlja res podobna jabolku?«

Vanček: »Res!«

Učitelj: »Zakaj sodiš tako?«

Vanček: »Že radi tega, ker so v njej prav tako črvi kakor so v jabolku.«

V prepiru

Marko: »Jaz stavim svojo glavo, da imam prav.«

Tone: »Jaz pa svojo denarnico, da nimaš prav.«

Marko: »Dobro, velja: tvoja denarnica in moja glava velja isto.«

Tone: »Prav imaš; moja denarnica je namreč prazna...«

Sodnik (priči, ki je trdila, da je videla požigalca): »Vi ste torej videli požigalca! Kako pa je izgledal?«

Priča: »Bil je velik, močan mož, nekoliko debelušast, neumnega obraza. Približno tak je bil kot vi, gospod sodnik!«

*

UGANITE!

Kateri konj vidi zadaj prav toliko kot spredaj. (Štepi.)

Na eni stehi so trije veliki dimniki, na drugi stehi dva velika in eden mali in na tretji stehi štirje dimniki. Kaj pride iz vseh teh ven? (Dim.)

Je prav tvoja osebna last, rabijo pa od drugega mnogo več nega ti sam. Kaj je to? (Primek.)

*

IGRAJTE SE!

Kdo je zadnji?

Voditelj igre zapove: »Vstanite!« Kdor zadnji vstane, mora dati zalog. Ravno tako oni, ki zadnji sede, ko voditelj zapove: »Sedite!« — K igri je potrebno večje število oseb.

*

POIŠCITE!

Kje je čuvaj?